

AKTIVITETSHÅNDBOK
DET INTERNASJONALE
VILLAKSENS ÅR 2019

FOTO: TOM WANGENSTEN

Hva er Det Internasjonale Villaksens år?

Lakseorganisasjonene for Atlanterhavet (NASCO) og Stillehavet (NPAFC) har vedtatt at 2019 skal være det internasjonale året for villaksen, og dette skal feires både lokalt og sentralt i Norge. Norske Lakseelver og Norges Jeger- og Fiskerforbund har takket ja til Miljødirektoratets tilbud om å arrangere og koordinere markeringen her i landet.

Hvorfor markerer vi villaksen?

Hensikten med markeringa er å sette et positivt fokus på villaksen. Vi håper å få frem de gode historiene om villaks og mennesker, samtidig som vi tilrettelegger og motiverer for å skape nye historier. Derfor er det veldig viktig å skape mye aktivitet lokalt!

Lokalt engasjement

På de neste sidene følger en rekke forslag til aktiviteter som forvaltningslag, sportsfiskelag og andre kan gjøre i forbindelse med villaksens år. Aktivitetene kan gjerne spres gjennom hele året.

Målgruppe

På internasjonalt nivå er det bestemt at målgruppen i denne markeringen skal være folk flest, sportsfiskere og barn og unge. Hvert arrangement tilpasses inn mot en spesifikk målgruppe for å treffe denne best mulig, men vi vil passe på at vi kan tilby noe for «alle».

Søk tilskudd

Hvis du ønsker å bidra med markering i din elv så kan du søke tilskudd. Se våre nettsider for mer informasjon: www.villaks2019.no

Barnehage og skole – det er her framtiden er!

Undervisning på skolen

Tilby at dere kan arrangere en «laksedag» for en skoleklasse. Laksedagen kan gjerne være todelt, med en teoretisk del innendørs og en praktisk del med fisking. Vi vil lage undervisningsopplegg som kan brukes, nedlastning fra nettsiden villaks2019.no.

Dele ut boka «Villaksen Salomon»

André Vaaler har skrevet boken «Villaksen Salomon» (2012). Boken handler om laksens liv og syklus, og er skrevet på en spennende og fantasifull måte med barn som målgruppe. Lakseprofessor og forsker Audun Rikardsen har bidratt med faktagrunnlaget. Denne kan deles ut på barnehager og skoler, eller brukes som premier i andre sammenhenger.

Dele ut plakater

Norske Lakselver har lagd en plakat som illustrerer laksens livssyklus. Denne kan deles ut til skoler. Bestilles fra villaks2019.no

Tegnekonkurranse

Arranger tegnekonkurranse på barneskolen. Gi skolen en konkret tegneoppgave, for eksempel: Tegn en laks i elva, eller Tegn deg selv på fisketur i elva. Tegningene kan stilles ut, for eksempel i gågata, på biblioteket eller på kommunehuset, og dere kan foreta en mer eller mindre høytidelig kåring av den beste tegninga.

Kultiveringsarbeid

Elever kan inviteres til å bli med på forvaltningslagets planlagte kultiveringsarbeid. De kan være med å fiske stamlaks, ha tilsyn i klekkeriet, være med på utsett av yngel, rydde i sjøørretbekker og legge ut gytegrus. Denne typen fysisk forvaltningsarbeid er inspirerende og konkret, og veldig lærerikt. Dette kan gjerne gjøres i sammenheng med et av undervisningsoppleggene.

FOTO: HANS KRISTIAN KROGH-HANSEN

Få lokalpolitikere med på laget – vinn fram!

I 2019 skal det være kommunevalg og da er det en gylden mulighet å snakke villaks med lokalpolitikere. Politikere er mer tilgjengelige enn du tror! Det er stort sett svært lett å få tak i telefonnummer og e-post adresse til politikere på hjemmesiden til kommunen/ fylket. Politikere er tross alt folkevalgte og jobben deres er i stor grad å være i kontakt med folket.

1 En måte å fremme villaksens sak på er å holde en presentasjon under et møte. Kommunene og fylkeskommunene legger ut møtekalendere for kommunestyret, fylkestinget og andre politiske utvalg på nettet flere måneder i forveien. På slike møter gis det ofte plass til korte presentasjoner fra organisasjoner og interessegrupper. Heltidspolitikere, f.eks. ordførere og enkelte utvalgsledere, er mer fleksible på aktuelle møtetidspunkt. I alle tilfeller bør man være ute i god tid med en forespørsel om en presentasjon, da kalenderne og saklistene raskt blir fylt opp.

2 Inviter politikere på befaring og fisketur. Laksefiskesesongen er gjerne den travleste tida for et elveeierlag, men det er nettopp på elvebredden og under fiskesesongen at vi kan lage en unik ramme for et politikerbesøk, og sjansen for at budskapet fester seg er langt større når det fremføres i det rette miljøet. Synliggjøring av de lokaløkonomiske virkningene som fiske etter laks og sjøørret fører med seg er svært viktig overfor politikere. Kaffeservering med lokale råvarer er hyggelig, og understreker hvordan fisketurisme kan skape ringer i vannet for andre næringsaktører i dalføret. Og til slutt må dere prøve fiskelykken!

FOTO: EVA THORSTAD (NINA)

Daværende landbruks- og matminister Jon Georg Dale var ivrig da han var med på laksefiske i Stjørdalselva i 2016. Her sammen med guiden Christer Kristoffersen.

Nyvalgte kommune- og fylkespolitikere er ofte ekstra åpne for å lære og sette seg inn i saker de ikke kjenner godt, og vil være mer verdt å bruke tid på enn politikere som man vet er på vei ut.

Husk at det er mange laksefiskere og villaksvenner i politikken, på tvers av partigrensene. Disse har gjerne en brukbar grunnforståelse og – kunnskap, og med litt ekstra oppfølging fra det lokale elveeierlaget kan de bli enda tryggere i argumentasjonen og mer motiverte til å fremme villaksinteressene.

På Norske Lakseelvers nettsider finner du mer informasjon om politikerkontakt, samt mal for skriftlige innspill, eksempler på invitasjon, powerpoint-mal og kontaktskjema.

Inviter

Kurs og media

Gjør fiskerne gode og trygge

Det kan arrangere ulike typer kurs gjennom hele året. Vår erfaring er at kursene blir bedre og mer nyttig hvis de tilpasses en konkret målgruppe. Dette kan være for eksempel barn, ungdom, damer, innvandrere eller nybegynnere. Kanskje kan dere som arrangører sponse hele eller deler av deltakeravgiften? Eller kanskje kan man få lokale bedrifter eller andre til å bidra økonomisk? Her er noen forslag:

- Kurs i laksefiske
- Kurs i fluebinding
- Kurs i fluefiske
- Kurs i sjøørretfiske
- Kurs i båtfiske (roing)
- Kurs i gjenutsetting
- Kurs om sikkerhet i elv

Lokale media bør brukes for å opplyse lokalbefolkningen

Radio: Legg inn en forespørsel om å få laks som tema i et av programmene. Dette kan være fakta, fiskeskrøner, eller en blanding.

TV: Inviter dem med til å dekke laksearrangementene deres.

Avis: Journalistene bør tipses jevnt og trutt gjennom hele året, spesielt i forbindelse med sesong. Skriv leserinnlegg og artikler om for eks. aktuelle lokalpolitiske saker, reportasjer fra arrangement, oppsummering av sesongen, status på klekkeriet. Husk å bruke gode bilder!

Sosiale media: Lag gjerne en egen facebook-side/ -arrangement for de aktivitetene dere planlegger. Hvis du/elvelaget bruker instagram kan dere markedsføre deres egen emneknagg. Vi bruker #villaks2019

FOTO: JAN HORNE

Andre aktiviteter

Det finnes mange forskjellige aktiviteter som engasjerer mange. Igjen er det en fordel om aktivitetene kan tilpasses ulike målgrupper, og gjerne også arrangeres på andre tidspunkt enn under laksesesongen.

Villaksens dag

Ha åpen dag i elva og tilby laksefiske. Kjør gjerne flere aktiviteter samtidig, som fluebinding, historietid rundt bålet, eller visning av yngel i akvarium. Er det noen som har kulinariske talenter som kan tilberede villaks over bålet? Tilpass gjerne program og aktiviteter til en utvalgt målgruppe.

Ungdomsfiske gjennom hele sesongen

For å rekruttere flere til laksefiske er det mange grep vi kan gjøre, og det aller viktigste er at vi lar ungdommen få fiske mye. Dagsarrangement er gode innfallsporter, men det blir ofte for lite. Arranger ungdomsfiske.

Eksempel på opplegg:

Ungdom 14-20 år kan fiske gratis hver onsdag. Må ha med eget utstyr og redningsvest er påbudt. Opprett en facebookside hvor all informasjon legges ut. Her annonseres det hvor ukas ungdomsfiske skal foregå og annen relevant informasjon. Ungdom under 18 må levere skriftlig tillatelse fra foreldre om at de har lov til å delta.

Store forsamlinger

Hele Norge arrangeres det en rekke markeder, festivaler og lignende i løpet av året. Kanskje kan dere bruke disse arenaene til å vise publikum villaks?

Fotoutstilling

Arranger en fotoutstilling med flotte bilder av laks, fisketurer og lignende fra elva deres. Utstillingen kan for eksempel være utendørs i sentrum i forbindelse med åpninga av årets laksesesong, eller under et annet arrangement. Et annet alternativ er innendørs fotoutstilling på kommunehuset. En tredje mulighet er å arrangere fotokonkurranse der dere ber folk sende inn bilder fra sesongen 2019, også stilles et utvalg av disse bildene ut ved en anledning etter sesongslutt.

FOTO: JAN HORNE

Andre aktiviteter

Visning laksefilm

Vi lager nå filmen «Norge rundt i lakseelvene», som produseres av Pandora. Dette blir en kortfilm på rundt 30 minutter, som vi planlegger å vise utendørs på ulike steder i landet. Filmen er satt sammen av filmklipp fra mange av landets lakseelver og skal vise laksefiske fra sin beste side. Hvis det er ønskelig kan dere låne denne filmen av oss og arrangere «laksekino» på klubbhuset, skolen, kulturhuset, eldrehjemmet eller andre egnede steder.

Laksekafé

Det enkleste er ofte det beste, så hva med å arrangere hyggelige stunder på forsamlingshuset eller kafeen? Sørg for fulle kaffekanner, arranger en laksequiz, ha fiskeskrøne-fortelling, og vis fangstbilder fra årets sesong. Her kan man også gjerne leie inn en foredragsholder som kan fortelle historier eller dele kunnskap. Sjekk ut villaks2019.no for informasjon om hvordan søke om midler til dette.

Båttur

Arrangerer båttur i elva. Å se elva og laksefiskere fra båt er en ny opplevelse for mange, eller et hyggelig «gjensyn» for eldre som ikke har fiska på lang tid.

Tur til elva

Legg til rette for en elvevandring eller befarig i vassdraget, som ender opp ved en gapahuk eller bålplass. Kok bålkaffe og se på de som fisker. Kan middagen tilberedes ute? Kanskje kan noen eldre fortelle om laksefiske før i tiden og noen av dere kan fortelle om laksefiske i dag. Turen tilpasses målgruppe og interessefelt.

Universal tilrettelegging

Laksefiske bør være for alle, men ikke alle elver og fiskeplasser har like god framkommelighet. Kan du arrangere en fiskedag i elva for de med behov for ekstra tilrettelegging?

FOTO: PRIVAT

Andre aktiviteter

Samarbeid om gjennomføring

For å få til en størst og best mulig markering av villaksåret 2019 der du bor er det en stor fordel å få med andre lokale aktører til å bringe fram budskapet.

Hvilke lokale organisasjoner eller foreninger kan være aktuelle å samarbeide med? Lokallag av NJFF, DNT, Bygdekvinnelaget, Speidergruppa, andre?

Faglig oppdatering til andre

Tilby at forvaltningslaget kan holde kurs eller foredrag om villaks, laksefiske, elvekultur, lokal fiskehistorie eller lignende til lokale aktører som er interessert. Dette kan for eksempel være restauranter, hoteller, kafeer, turistinformasjon, historielaget, lokallag av DNT, Røde Kors eller Bygdekvinnelaget. Ved at dere oppdaterer andre aktører om slike temaer, så bidrar dere til en bedre forståelse av hva laksefiske i deres elv er.

Vis elva fra sin beste side – inviter til dugnad

Når villaksens skal markeres i 2019 er det veldig hyggelig om det ryddes og ordnes litt ekstra ved elva og fiskeplassene. Inviter til en hyggelig dugnad!

- *Bygging eller oppussing av allerede eksisterende gapahuker og bålplasser.*
- *Sørg for tilgjengelige søppelkasser og system for tømming.*
- *Lag informasjonsplakater på for eksempel aluminiumsplater med bilder og historie fra området, og heng opp på gapahuker ved elva.*

FOTO: KARANNELOHANSEN

Bli med å marker villaksen i 2019!

For ideer, spørsmål, innspill og andre henvendelser tilknyttet Villaksens år, ta kontakt med prosjektleder

Karina Gjerde, 47640748,

karina@njff.no

NORSKE LAKSEELVER

